

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Holyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 7.

A vásárhelyi véres választás.

Most, mikor az ugynevezett új korszaknak unalomig hangoztatott varázs-igéitől azt várta az ország népe, hogy valahára vége lesz a választásoknál a Tisza- és Bánffy korszak szörnyű embertelenségeinek, valósággal megdöbbentő az a véres botrány, a mi Maros-Vásárhelyen történt s a mit oly nagy felháborodással tárgyalt ma a képviselőház.

Magáról a vásárhelyi csendőrség fegyveres támadásának okáról nem lehet még e pillanatban tiszta képet alkotni. A parlamentben a távollevő miniszterelnök helyett Lukács miniszter és Gullner Gyula hosszabban nyilatkoztak a dologról, de nemhogy az embertelen brutalitás okát és előzményeit tudták volna, hanem még azzal sincsenek tisztában, hány áldozata van a csendőrfegyvereknek. Egyik sürgöny — a mit felolvasott az államtitkár — 4 halotról és 10 sebesültről számol be, másik kevesebbről. Annál kevésbé lehet nekünk most még ítéletet mondanunk felőle.

De mindenesetre szegényletes és sajnálatra méltó állapot, hogy nálunk a választásoknál az emberáldozatokat követelő brutalitások oly gyakoriak.

Egy a Házban ma bemutatott statisztika szerint az utóbbi 6 év alatt 640 ember esett áldozatul a csendőrfegyvereknek!

Ennyire még a Balkán-államokban, sőt talán Ázsiában sem jutottak!

A Bánffy-féle választások után hire járt, hogy röpiratban írják meg a példátlan atrocitásokat, miket a nép által fizetett hatalmi közegek elkövettek s kiadják azt a külföld számára is.

Jól történt, hogy elmaradt az a röpirat, mert méltán gondolhatta volna a külföld, hogy Divénynél — Ázsia kezdődik.

A vásárhelyi véres esetből — mig adat nincs rá — nem akarunk arra következtetni, hogy ez felsőbb utasításra történt. De mindenesetre követeljük a legszigorubb vizsgálatot, követeljük az elégtételt és követeljük, hogy a kormány minden eszközzel akadályozza meg jövőben a brutalitásokat és a terrorizmusnak többi eszközeit.

*

A viharról, mit a vásárhelyi véres választás ma a képviselőházban okozott, a következőkben számol be fővárosi tudósítónk:

Vihar a képviselőházban.

— A folyosó hangulata. —

Budapest, február 7.

Kilencz óra után a folyosó már megtelt a függetlenségi frakciók tagjaival. Legelőször Kossuth Ferencz érkezett, a ki hosszan érteke-

zett párthiveivel, a melynek eredménye az volt, hogy ülés előtt a Ház egyik belső termében értekezletet tartottak és elhatározták, hogy napirend előtt vitát provokálnak, ám lássa a közvélemény, mit tartanak az ugynevezett tiszta választásokról.

Mialatt a függetlenségek értekezletet tartottak, Zeyk Gábor iparkodott a csendőrség eljárását védelmezni.

Előadta, hogy lent volt a kerületben, és a választók annyira fanatizálva voltak, hogy vak dühükben a csendőröket megdobálták és megtámadták. Egyik csendőrnek a szemét ütötték ki, a másiknak 2 fogát törték be, míg a harmadik csendőrnek a fegyverét iparkodtak elvenni.

Gömör csendőrhadnagy látva a veszélyt, szép szerével iparkodott a kedélyeket csillapítani. Am hasztalan. Erre aztán kiadta a jelszót: »Szuronyt szegezze!« Ez a parancs olaj volt a tüzre és ekkor a választók a csendőröket le akarták fegyverezni. Most elhangzott a vezényszó: »Sortüz!« melynek eredménye az volt, hogy négyen meghaltak és többen könnyebb-súlyosabb sebesülést szenvedtek.

Igy szól a kormánypárti forrás.

Mialatt a hangulatkeltés a folyosón nagyobb mérvet ölt, a tulizgatott függetlenségek értekezletüket befejezték és elhatározták, hogy a 4 szavazatnyi többséggel megválasztott Bedőházy marosvásárhelyi képviselő ügyében interpellációt intéznek a belügyminiszterhez.

Az interpellációk előterjesztésével Bartha Ödön, Hentaller Lajos és Pichler Győző bizattak meg.

Azonkívül a néppárt is elhatározta, hogy e véres választás ügyében szintén interpellál és az interpelláció benyújtásával Buzáth Ferenczet bizta meg.

A folyosón ezalatt a hangulat igen izgatott, a függetlenségek erősen hangoztatják, hogy úgy látják, hogy a közelgő általános választásoknál a Bánffy-féle rendszer fog dominálni.

Hentaller Lajos hangoztatja, hogy Mikó főispán neki ezt mondta:

— Minden lehető el fogok követni, hogy Bedőházy ne kapjon mandátumot.

Ez igazán botrány. A főispán látta, hogy Bedőházy mégis mandátumhoz jön és ekkor megtörtént az, hogy a magyar csendőrséget felhasználták, hogy a vérünket ontsa. A kormánypárti Dózsa Mikó védelmére kel. Én, ugymond, 6 évig voltam ott főszolgabíró, ismerem a viszonyokat és tudom, hogy ott e szerencsétlen incidens, csakis a szociálisták okozták.

Epp most jött Visontai Soma egy nagy kötet könyvvel és a »csendőrök utasítása« című könyvből kimutatni iparkodik, hogy a csendőrség tullepte hatáskörét. Nálunk az utóbbi 6 évben, a csendőrök 640 magyar ember vérért ontották. Ez a száraz statisztika, ehhez nem kell kommentár.

Egész Európa egyetlen egy országában sem találjuk a statisztika ilyenemű szegény feltjét.

A levegő most már puskaporos, de megszólal az elnöki csengettyű és az izgatott ke-

délyek bevonulnak a házba, a hol a szenvedélyek kitörésre várnak. Es tényleg, a szenvedélyek kitörésre kerültek és erről a képviselőházi tudósításunkban beszámolunk.

A Ház ülése.

Elnök: Dániel Gábor.

Napirend előtti felszólalást jelentett be Kossuth Ferencz, Thaly Kálmán, Csávolszky és Pichler, sürgős interpellációt jelentettek: Buzáth, Hentaller, Visontai Soma.

Elnök kéri a házat, hogy két interpellációt ma, a többi holnapra halasszák.

Madarász: Kéri 12 órára kitűzni az interpellációt.

A vásárhelyi botrány.

Kossuth Ferencz: Szóvá teszi a marosvásárhelyi képviselőválasztást — két jelentést olvas fel, mely szerint Marosvásárhelyen a csendőrök 3 férfit és egy gyermeket megöltek, ok nem volt rá. A másik sürgöny 3 halott 10 sebesült. — Kérde a házat, hova jutunk, ha a legbékésebb viszonyok között ilyenek történnék. — A miniszterelnök közegei minden esetben erőszakoskodnak, sőt itt öltek is. — Botrányos, hogy a miniszterelnök nem tudja közegeit jogra oktatni, s igazságszeretetre. Nem volt választás, melyen nem kéne a tisztviselők erőszakoskodása ellen felszólalni. (Nagy zaj a szélső balon.)

Csodálatos, hogy éppen ott, a hol a kormánypárt bukása biztos, használt ily erőszakot s fegyvertelen népet támad meg. Hol van az a törvény, mely ily hatalmat ad a csendőrség kezébe.

Egy hang: Miniszteri rendelet.

Kossuth Ferencz: Napok előtt két képviselőt küldött ki a párt Marosvásárhelyre, kik azzal tértek vissza, hogy a II-ik kerületben erős lesz a küzdelem, vérengzésre van kilátás, kérde a kormányt, kit vonjanak ezért felelősségre? (Óriási zaj, az elnök folyton csenget.)

Kossuth Ferencz: Hát nem akarnak szakítani a multtal, — követelem, hogy a legszigorubb vizsgálatot indítsanak rögtön s a bűnösök példásan bünhődjenek, s arról a háznak jelentés tétessék, mert addig nyugalom nem lesz. En a párt nevében követelem, hogy elégtételt kapjunk. (Helyeslés.)

Thaly Kálmán: Szemrehányja a kormánynak eme gyalázatos tényét. Az ellenzék mindig respektálja a törvényt, választói mindig tisztelik, s azokat csak bujtogatás által hozzák ki sodrából. Ezt látja Marosvásárhelyen is, — követeli, a kormány adjon teljes elégtételt. (Ugy van!)

A karzaton egy csendőrtiszt jelenik meg Felkiáltások: Vegye le a sapkát, ez is egy.

Csávolszky Lajos: Ezen botrányos tett indít engem is felszólalásra. Egy csendes népet bujtogattak fel. Csakhogy erőszakoskodjanak. 33 évi erőszak nem tudta megtörni a népet, az tűr, csendes, mig érzületet nem sértik. Mielégtételt nem kapok, fényeset, példásat, (ugy van) gyorsat, akkor egy czélunk s ezt követjük, hogy halál erre a kabinetre. (Zajos éljenzés balfelől.)

A véres választás előzményei.

Pichler Győző: Előre bocsátja, hogy saját tapasztalatairól szólhat. Azon czudar előtámadás, melylyel Bernády Béla a Házba került, okozta ezen vérengzést.

Botránysos előzmények előzték meg e választást. A megyei főispán és polgármester, nem tudtak elszámolni s az által akartak kibujni a felelősség alól, hogy a polgármestert megválasztásuk képviselőnek, Bernádyt főkapitánynak. Tapasztalta maga, hogy ott hallatlan pressziót gyakoroltak, hogy a polgármestert megválasztásuk. Egy bűnös ember akart a törvény alól kibujni. Ép akkor történt az inzultus, mikor a függetlenségi jelölt egy szó többségben volt.

Mikó gazságot-gazságra halmazott.

Elnök csenget, szól valamit.

Hentaller: Nagyobb baj volt Vásárhelyen, miért nem csináltak ott rendet. (Zaj.) Elnöknek nincs joga ezt tenni. Pap Elek: Ne nyugtalanodjon az elnök. Elnök rendre utasítja Pichlert.

Pichler Győző: Ugy látszik, az elnök félreértette. Ő azt mondta, hogy Mikó gazságot-gazságra halmazott; jellemtelen ember.

Elnök újra rendre utasítja.

Pichler Győző: A hivatalos jelöltek között megint ott vannak a bank direktorok. A marosvásárhelyi békés, józan nép, a mint azt a kormány is emlegette, persze most ma csöcselék.

Hentaller: Távirati iroda.

Pichler Győző: Ez komiszabb minden politikai gyilkosságnál.

Szentiványi Kálmán: Nem áll.

Pichler Győző: Nagyon meg van győződve ezekről, de természetesen, similis simili gaudet. Elvártuk volna, hogy a miniszterelnök itt legyen, s elvárjuk, hogy intézkedjen s ne legyen csak rendszerének czéggjegyzője, de keresztülvivője is.

A kormány nevében.

Lukács László (Óriási zaj, beszédhez hosszú ideig nem jut.)

Bartha Miklós: Egri választásról beszéljen!

Lukács László: Mi is lelkünk mélyéből sajnáljuk ez eseményt. (Gúnyos nevetés balfelől.) Széll Kálmán felelőssége tudatában sokkal inkább sajnálja az eseményt. A körülményeket nem ösmeri, erre nézve az elnök fog nyilatkozni. Biztosítja a Házat, hogy a miniszterelnök ur a kérelmet teljesíti is. Mert a miniszterelnök, irányzatát meg is tartja. Az ellenzékkel egy időben az államtitkár is kapott sürgönyöket.

Papp Elek: Nem akarjuk hallani. Nem koresma engedély ez.

Lukács László (Óriási zaj): Azt hiszi, hogy a tiszta igazságot kérik, (Hentaller: megtorlást!) méltóztassék megnyugodni nyilatkozatomban, a legszigorubb vizsgálat tárgyává teszszük.

Elnök nyugodtságra szólítja a Házat.

Pichler Győző: Nem ösmeri Lukács miniszteri meghatalmazását, követeli, hogy az államtitkár szóljon. Osztrák szokásokat nem enged behozni.

Lukács László feláll.

Hentaller: Az ischii clausula megint beszél.

Lukács László: Az elnök a házszabályok értelmében járt el.

Gullner kért engedélyt a Háztól az elnök által felszólalásra. A napirendi vitánál csak a Ház engedélyével szólhat fel, ez ellen csak a miniszterek tesznek kivételt, de nem az államtitkár. (Helyeslés.) Magáról a kérdéssel kéri,

választást ne vegyék olyanak, mintha a miniszterelnök szólalna fel. Ha adatokra hivatkozom, akkor azon hivatalos adatokra hivatkozom.

Hentaller: Főispáni adatok.

Gullner: Nem kérem Hentaller tanácsát. E tudósításokban kételkedni nincs senkinek oka. Ily esetet a kormány nemcsak sajnálatosnak, de megtorlandónak is tart.

Nem érti a mai nagy felháborodást. (Ah! Ah! a baloldalon.) Vizsgálat előtt egyik értesítést sem tarthatom valódinak. (Zaj. Hamar köpenyeget fordít.)

Tagadja, mintha a vérengzést a kormány rendelte volna el. (Zaj, senki sem mondta.) A vizsgálat még nem fekszik az urak előtt, csak szükségzavú táviratok, melyek alapján ítélni nem lehet. — Nem tartom azokat kielégítőknak.

Pichler: Küldött volna valakit le.

Gullner: Itt a távirat: 4 óra, este. Lederer alezredes távirata, mely szerint 4 ember meghalt. A második a polgármesteré. (Ki az? a szélsőbalon.)

Gullner: Addig, míg a polgármester megválasztva nincs, addig polgármester. Lederer újabb távirata: egy csendőr könnyen megsérült, 4 ember meghalt, 10 megsebesült.

Polónyi: Nem szabad tűrni semmi erőszakoskodást. Disznóság.

Gullner: Addig míg a vizsgálat meg nem indul. (Zaj.) 3-ik sürgöny, hogy a hatóság beavatkozása nélkül használták a fegyvert.

Lukács: Ki küldheti ezt a sürgönyt.

Gullner: Tiltakozik minden befolyás ellen, soha nem hazudtam, bennem ne kételkedjen, engem senki sem gyanúsítson. (Óriási taps a jobboldalt.) A mit tudok, azt minden félremagyarázás nélkül mondtam el.

Kérem a Házat, ítéletét függeszse fel addig, míg a vizsgálat kideríti, ki a bűnös. (Helyeslés.) Pichler provokációjára kijelenti, hogy azt, a mit igazságaak, jónak tartott a baloldalon, azokat szolgálja most is. (Eljenzés, taps jobbfelől, középén.)

Hentaller: Mikor Gullner beszédébe beleszólt, nem volt célja gyanúsítani. A lapokból olvasta, hogy Kubik táviratozott a belügyminiszternek.

Öt perc szünet.

Ülés végén **Bartha Ödön** indítványozta hogy addig függeszék fel az üléseket, míg a megtorlás megtörténik. (Viharos helyeslés a szélső baloldalon.)

Polónyi Géza indítványozza Mikó főispán elesapatását, akkor lehet tárgyalni.

Darányi miniszter igazságot ígér, — de kéri a Házat, hogy a munkát ne akaszszák meg.

Kossuth Ferencz a Bartha indítványát pártolja.

Névszerinti szavazást kérnek, de elnök nem engedi s a házszabályok értelmében és vita után egyszerűen szavaztat. A **Kossuth** párt erre kivonult a tereméből azzal, hogy: »holnap találkozunk.«

Interpellációk a választás ügyében.

A magy. kir. miniszterelnök ur mint belügyminiszter urhoz:

1. Van-e tudomása a t. miniszterelnök urnak arról, hogy a Marosvásárhelyen február 6-án lefolyt orsz. gyűl. képviselőválasztás alkalmával a rend fenntartására hivatott csendőrség sortűzet adott a népre és ugyanakkor a fővárosba érkezett hírek szerint ártatlan ember, sőt gyermek is a gyilkos golyó által leterítve életüket veszítették és számos ember súlyosabban megsebesült?

2. Tekintve, hogy a csendőrök fegyverhasználatának jogát törvények szabályozzák és a csendőrök számára kiadott utasítások 1. részének II-ik §-a, sőt a Széll Kálmán miniszterelnök ur belügyminisztersége alatti megalkotott II-ik szolgálati utasításnak a fegyverhasználati jogról szóló szakaszai a csendőrség fegyverhasználatánál kiméletet és a polgárok életének és testi épségének megővését parancsolják, tekintve, hogy az újabb csendőrségi utasítások a legrészletesebb intelmeket foglalják magukban, éppen oly irányban, hogy a polgárok szabadsága, élete és testi épsége oktalán módon a rend fenntartására hivatott közegek által ne veszélyeztessék, tekintve, hogy a t. miniszterelnök ur a jog uralmánál helyreállítását tűzte kormányzatának programjával: Azt kérdem, hajlandó-e a marosvásárhelyi választási események kiderítésére a legszigorubb vizsgálatot megindítani, közrehatni, hogy a bűnösök megérdemelt büntetésüket vegyék, de egyszermind megteremteni Magyarországon a törvényes állapotokat és lehetetlenné tenni, hogy a hivatali erőszak kapcsán minduntalan ártatlan polgárokat csendőrök golyója terítsen le. **Visontai Soma.**

Interpelláció a miniszterelnökhöz, mint belügyminiszterhez.

Kérdem a belügyminiszter urat, hogy a midőn a mult hó utolsó napjaiban Mikó Árpád marostordai főispán idefönt járt nála Budapesten a marosvásárhelyi választások ügyében, adott-e ő Mikó Árpád főispánnak utasítást a megejtendő választásokra vonatkozólag?

Ha adott, kérdem, hogy tudja ezt összeegyeztetni azzal a programjával, melyet kormányra lépte alkalmával a Ház elé terjesztett. Ha nem adott, mit szándékozik tenni Mikó Árpád főispánnal, a tegnapi esemény után. **Hentaller Lajos.**

Interpelláció a belügyi és igazságügyi miniszterhez.

1. Tudja-e már hivatalosan mi történt Marosvásárhelyen?

2. Összeegyeztethetőnek tartja-e a miniszterelnök ur mint belügyminiszter az ő kormányzati jelszavával a joggal, a törvényvel és az igazsággal, hogy választó polgárok legszentebb joguk gyakorlása alkalmával csendőrök önkényének erőszakos és brutális felfogásának legyenek kiszolgáltatva.

3. Tekintve, hogy választás alkalmával különösen törvényhatósági joggal felruházott városban csak mint kivételesen alkalmazott karhatalom működik, szándékozik-e a miniszterelnök ur mint belügyminiszter példás elégtételt szolgáltatni, kötelességeiket hanyagul vagy nem teljesített választási elnök és hatósági közegekkel szemben, kit az eddig ismert tényállás szerint közvetlen vagy közvetett okai annak, hogy a választás napján polgár vér ontott.

4. Kapott-e az igazságügyminiszter jelentést a többszörös polgárgyilkosság tényállása felől? Folyamatban van-e a büntető eljárás? Ki vezeti és kik ellen? Le vannak-e már tartóztatva.

5. Mivel menti a kormány a mulasztást.

6. Mily garanciákat képes a kormány nyújtani hasonló merényletek méltán perhorreszkált ismétlődései ellen.

Barta Ödön.

Interpelláció a belügyminiszterhez és a honvédelmi miniszter urhoz.

1. Miután a belügyminiszter és honvédelmi miniszter uraknak valószínűleg tudomásuk van, hogy a folyó hó 6-án Marosvásárhely II. kerületében megejtett képviselőválasztás alkalmával a rend fenntartására kivezényelt csendőrség fegyverét haszálta, sortűzet adott a melynek a megdöbbentő következménye volt, hogy számos ember életét veszítette.

2. Szándékozik-e a miniszter ur ezen esetet vizsgálat tárgyává tenni és a legpéldásabb büntetést alkalmazni és az elhaltak családtagjairól gondoskodni.

Buzáth Ferencz.

Városi közügyek.

Közigazgatási ülés.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap csütörtökön délután tartotta rendes havi ülését, a melyen a felmerült folyó ügyeket tárgyalták.

Jelen voltak:

Beöthy László főispán elnök, dr. Bulyovszky József polgármester, Némethy Károly, Rádl Ödön, dr. Grósz Albert, Mezey Mihály, Sipos Orbán, Dús László, dr. Baróthy Akos, Papp Miklós, Popp Aurél, Varró Domokos, dr. Gramm Károly, Huzella Gyula, Szunyogh Lóránd, Mihelyi Adolf, dr. Vári-Szabó Béla és Lukács Ödön aljegyző.

Az ülés megnyitása után a polgármester havi jelentését olvasták fel a közigazgatás január havi állapotáról, a főbb adatok a következők:

A közegészségügy állapota január hónap kedvezőlenebb volt népesség tekintetéből, de egyes betegségek csökkenése folytán jobbnak mondható, mint a megelőző decemberben. — A heveny fertőző kórok közül a kanyaró nagy számmal fordult elő, de járványos jellegéből veszített. December hónap Ujvároson 260, Olasziban 53, Váralja-Velence-Csillagvároson 65, összesen 378 kanyaró beteg volt, míg január hó folyamán Ujvároson 38, Olasziban 29, Váralja-Velence-Csillagvároson 69, összesen 136 kanyaró megbetegülés történt. Elhalt kanyaróban 15 gyermek. — A vörheny 9 esetben fordult elő s a kellő óvintézkedések megtételtek; — hasiagymáz 6, roncsoló toroklob 5 esetben lépett fel.

Január hónapban született Nagyváradon 113 gyermek, meghalt 120 egyén, tehát a halálozások száma 6-al múlja felül a születéseket; azonban ha leszámítjuk a kórházakban elhalt idegeneket, a lakosság szaporodott.

A közbiztonsági állapot január hónapban jónak mondható, mert nagyobb bűneset egy sem, kisebb is csekélyebb számmal fordult elő.

Lopás 42, súlyos testi sértés 3, könnyű testi sértés 4, csalás 2, sikkasztás 4, zsarolás 1 esetben lett bejelentve.

Nyomozás sikerrel teljesített a rendőrség által 26, sikertelenül 30 esetben.

Letartóztatva volt 101 egyén; ezek közül a bírósághoz átkisérteztet 14, eltolonczoltatott 87.

Az adók befizetése kedvezőtlen volt, mert 5936 kor. 65 fillérrel kevesebb egyenes adó folyt be, mint az elmúlt év január havában. Befolyt pedig:

Kincstári adóban	14,469 kor. 05 fill.
» kamatban	345 » 57 »
betegpótlási adóban	505 » — »
» kamatban	7 » 74 »
hadmentességi díjban	453 » 05 »
» kamatban	5 » 09 »
bélyeg- és jogilletékben	2432 » 36 »
» kamatban	122 » 20 »
iparkamiai illetékben	431 » 06 »
tőzsde bérből	50 » 50 »

Január hó folyamán a rendőrkapitányi hivatal, mint I. fokú iparhatóság által új iparüzletre 14 igazolvány adatott ki s ugyanez idő alatt megszűnt 8 iparüzlet.

Az ügyszámokról szóló adatok az egyes hivatalok tevékenységét tüntetik fel.

A polgármester jelentését tudomásul vették, a szakelőadók nemleges jelentéseivel együtt.

A városi tanács bejelentette a közigazgatási bizottságnak, hogy Rímker Károly rendőrkapitányt a törvényhatóság Nagyvárad város főjegyzőjévé választotta, aki a hivatalos esküt a tanács előtt már letette.

Tudomásul vették.

Kelepecz Dezső helyettes anyakönyvvezető tiszteletdíjának 500 koronáról 1000 koronára leendő felemeléséért kérvényez a belügyminiszterhez s kéri folyamodványának pártoló feltejesztését. Szunyogh Lóránd anyakönyvvezető felügyelő nem tartja a terhes és felelősséggel járó munkával arányosnak a mostani csekély díjat s annak felemelését javasolja.

A közigazgatási bizottság pártolólággal terjeszti fel a kérelmet a belügyminiszterhez.

Még néhány apróbb adóügyet intéztek el s az ülés véget ért.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Febr. 9. A pénzügyi bizottság ülése a város házán d. u. 3 órakor.

Febr. 9. Vegyes bizottsági szemle az új honvédlaktanya ügyében.

Febr. 14. Városi közgyűlés d. u. 8 órakor.

Febr. 20. Bizottsági ülés a belényesi kórház ügyében a vármegyeházán d. e. 10 órakor.

Márcz. 22., 23., 26. és 27. Fősorozás a tüzeltő őrtanyán.

* **Bőjti felolvasások a kath. körben.** Tegnap gyűlést tartott a kath. kör ünnepélyt rendező bizottsága, melyen elhatározták, hogy Nagyböjt három vasárnapján a fővárosi példa nyomán az intelligens közönség számára szánt, irodalmi és tudományos színvonalon álló felolvasásokat fognak tartani. A felolvasásokra dr. Némethy Gyulát, dr. Vučkics Gyulát és Pálffy Bélát kérték fel. Mindenik felolvasással kapcsolatban lesz még egy szavaltat, előtte és utána pedig ének- és zeneszámok, hogy így tudomány és művészet együtt nyújthassanak élvezetet és tanulságot a közönségnek. Részletes programot később állítanak össze.

* **A naptár reformja Romániában.** Hosszu vajadás után Románia végleg behozza a Gergely-féle naptárt. A kormány törvényjavaslatot terjesztett a kamara elé, amely az első szakaszban kimondja, hogy 1901. jul. 19. tulajdonképen augusztus 1-nek tekintendő és hogy ezentul minden hivatalos és magánügyben az új naptárszámítás mérvadó. A nemzeti és vallási ünnepek megtartják mostani határnapjukat, melyek azonban az új naptár szerint számítottak.

* **A fősorozás a megyében.** Már említettük, hogy az idei fősorozás Nagyváradon márczius hó 22—27. napokon lesz. Biharmegye területén a következő időkben tartják meg a fősorozásokat: márczius 8., 9., 11. Bihar-Tordán; — márcz. 13—16. Berettyó-Ujfaluban; — márcz. 18—20. Mező-Keresztesen; — márcz. 29., 30., április 1—3. Élesden; — április 9., 10. és 12. Cséffán; — április 15—18. Nagyszalontán; — április 20., 22.—24. Tenkén; — április 26., 27., 29. Beélben. — A második sorozó bizottság előtt pedig: 1., 2. és 4. Vaskóhn; — márcz. 5—9. Belényesben; — márcz. 11—13. Magyar-Csékn; — márcz. 15—16. Szalárdon és márcz. 18—21 Nagyváradon a központi járás területén levő hadkötelesek felett.

* **Uj posta Bagamérban.** Biharmegye Bagamér községében Bagamér elnevezéssel 1901. élv február hó 11-én postamesteri kezelés alatt teljes fel- és leadási szolgálattal működő postahivatal lép életbe. Ezen postahivatal postai összeköttetését, a Bagamér és Ér-Selind között mindkét irányban naponként egyszer közlekedő gyalogküldőnc postajáratával fogja kapni. A postahivatal postakapitányát közvetítő hivatala gyanánt is fog működni. A postahivatal kézbesítési kerületébe Bagamér községet, a Biró, Ligeti, Törés, Szabó Gyuláné féle tanyákat, Csáki pusztát, Csonkafüz és Nagy majorokat osztoztat be. Ennek következtében az Ér-Selindről Bagamérra fentartott kézbesítő és gyűjtőjárat 1901. február hó 10-ével bezárólág megszűnik. Az Ér-Selind községben működő p. hivatal 1901.

febr. hó 11-én az ér-selindi pályaudvarra helyeztetik át. A p. hivatal a p. udvaron Ér-Selind elnevezéssel teljes fel- és leadási szolgálattal és a postakapitánykőpénztár közvetítő hivatala gyanánt fog tovább működni. Az ér-selindi p. hivatal továbbra is a Nagyvárad és Erőmhályfalva közt közlekedő kaluzpostákkal fogja postai összeköttetését kapni, postakézbesítési kerületébe pedig Ér-Kenéz és Ér-Selind községek fognak tartozni. Az ér-selindi p. hivataláthelyezése folytán az álmosdi p. hivatalból kiinduló postajárat egyenesen az ér-selindi pályaudvaron működő ér-selindi postahivatalhoz és vissza fog közlekedni. Nagyvárad, 1901. január 30-án. Ruttler pt. tanácsos, pt. igazgató helyettes.

* **Esküvő.** Kiss Antal, Nagyszőlős város főjegyzője f. hó 6-án tartotta esküvőjét Hadady Olga kisasszonnyal, Hadady Dániel volt nagyváradi kertész kedves leányával Gyöngyösön.

* **Anyakönyvi kinevezések.** A m. kir. belügyminiszter Szentessy Lajos közjegyzőt a hegyközkövcési-i, Gólya Jánost pedig az oláh-szent-miklósi kerületbe anyakönyvvezetőkké nevezte ki.

* **Megszűnt a vörheny.** A községi polgári leányiskolában előfordult vörheny esetek félelmet keltettek a szülők körében, azonban dr. Baróthy Akos v. főorvos intézkedése folytán nagyobb baj nem következett be. A megbetegedett négy leány már tul van a veszélyen s több vörheny betegülés nem fordult elő az intézet növendékei között. A községi polgári leányiskolát, a melyet bezáratott a vörheny miatt a hatóság, a jövő hétfőn, február 11-én ismét megnyitják.

* **Felülízetések a karácsonyfára.** A biharmegyei és nagyváradi Erzsébet leányröház karácsonyfájára a következő adományok folytak be:

Dr. Schlauch Lőrincz 100 korona, Pável Mihály 50 kor., özv. báró Gerliczy Felixné 20 kor., 60 liter bab, 4 zsák burgonya, 35 dr. kalács, 15 dr. képeskönyv, 3 horgolt hárászkenő, Heller Ede 2 kor., Moskovits Adolf és fiai 10 kor., László-gözmalom 1 zsák 1-es liszt, 2 zsák 6-os liszt, Közuti vasut 5 kor., Nagy Mórincz 6 kor., báró Luksenszky Lenke 5 kor., báró Luksenszky Etelka 5 kor., Szunyogh Péter 5 kor., Rádl Ödönné 4 kor., Marie Wöber 10 kor., özv. gróf Pongrácz Ödönné 6 kor., Andrássy János 10 kor., Des Echerolles Kruspér Károly 5 kor., Kucsovsky Lajos 5 kor., báró Wildburg Adolfné 4 kor., Szokoll Józsefné 2 kor., Des Echerolles Kruspér Sándorné két tábla szappan, 2 véka dió, Lukács Antal 20 kor., Géczy Lajosné 3 kor., Gábrilly Lajos 10 kor., Sal Ferenczné 10 kor., Kovalszky Kálmánné 2 kor., Hering Sándorné 2 kor., Nyiry Györgyné 2 kor., Konrad Márkné 10 kor., dr. Fráter Imréné 4 kor., Kiss Elekné 4 kor., Füehsl Testvérek 6 kor., Kugler Albert 4 kor., Wechsler Adolfné 1 kor., Mihelyi Lajosné 2 kor., Várnai Ferenczné 2 kor., özv. Mihelyiné 1 kor., F. Gy. 3 kor., ifj. Rimanóczy Kálmánné 2 kor., dr. Baróthy Akosné 2 kor., Léderer Dávidné 2 kor., dr. Berkovits Miklósné 2 kor., N. N. 3 kor., Hlatky Endre 4 kor., Pallay Lajos 3 kor., Schwartz Ferenczné 3 kor., Olasz Gizella 4 kor., dr. Berkovits Zsigmondné 2 kor., Mezey Vilma 100 dr. mézes, 20 dr. narancs, Andrányi Károly és fiai 10 kor.

(Folyt. köv.)

* **Hetven éve képviselő.** Madarász József, a Ház legidősebb tagja közelebb tölti be képviselői munkásságának hetvenedik esztendejét. Bizonyára senki sem tekinthet vissza teljesebb önérzettel képviselői pályájára, mint a Ház érdemes korelnöke, Madarász a következő nyílt levélben adja elő parlamenti-pályájának érdekes adatait:

En az 1832. évi december 18-ra összehívott és 20-án a király által személyesen megnyitott országgyűlésre Somogyból mint távol levő követ (akik szintén tagjai voltak a törvényhozásnak és összességükben egy szavazattal bírtak, mint a városok) jelentem meg és foglaltam helyet az 1832—6-iki országgyűlésen. Tehát 1902. évi december 18—20-án nem képviselőségemnek hetvenedik évnapját ülöm

meg — ha még akkor élek — hanem hetvenedik évét annak, hogy azóta Magyarország törvényhozásának tagja vagyok. Képviselővé csakis 1848. június 20-án választattam meg. Hogy 1836. után folyton nem lehettem a törvényhozás tagja, főoka az volt, hogy 1837-ben az akkori kormányzat félvén a nemzet föléréstől, a haladás és szabadság eszméinek szószólói közül fejvesztési pörbe (nota infidelitatis) fogta a következőket, n. m. b. Wesselényi Miklóst, Kossuth Lajost, Balogh Jánost, Tarnóczy Kázmért, Lipovitzky Vilmost, Máriássyt, Ujházy Lászlót, Madarász Lászlót, és Madarász Józsefet, (engem) életem 23. évében. Az egész országban ezeken kívül mintegy 40—50-en büntényítő pörbe idéztettek meg: ez által akarta az akkori kormány a nemzetet a haladás ösvényétől eljósztani. Hogy én már 1832-ben, tehát 18 éves koromban tagja lehettem a törvényhozásnak, annak oka az, hogy azon korokban 18 éves korukban követek és tisztviselők szabadon megválasztathattak.

Kijelenti végül Madarász, hogy amit róla és megbecsülhetlen fejérmegyei sárkereszturi kerületéről, annak polgáraitól oly előzékeny szívéllyel közöltetik, a valóságának megfelel.

Levelét így végzi Madarász:

»Adja a magyarok Istene, hogy hazám és nemzetem választókerületeinek és polgárainak többsége kövesse az én kerületemnek (mely életemnek öröme, erőmnek forrása), az alkotmányos szabadságnak és hazaszeretetének e buzditó példáját. Ugy legyen!»

* **Agyonterhelt bizottság.** Alig mulik el nap, hogy legalább egy ülést ne tartanak a városban. A törvényhatóság legutóbb kimondotta, hogy minden olyan ügyet, amely legtovábbról is érinti a város pénztárát, vagy vagyoni viszonyait, előzetesen a pénzügyi szakbizottság vegye tárgyalás alá. Így aztán akár minden harmadnap ülésezzen ez a bizottság, mert más különben alig tehet eleget a közgyűlés akaratának. Február 9-én délután 3 órakor tartja a bizottság legközelebbi ülését, s erre már annyi ügy van kitzve, hogy két délután 3 órára is elég volna, pedig ezeken kívül már is van több olyan dolog, amelyek a bizottság véleményére várnak. A febr. 9-iki ülés tárgyai a következők:

1. Gyöngyös város átírata a szőlő birtokosok kötelező állami biztosítása tárgyában.
2. Szabolcsvármegye közönségének átírata a köztisztviselők hivatali fizetésének adómentesítése tárgyában.
3. A nagyvárad orfh. izr. hitközség kérvénye a tulajdonát képező épületek községi adómentessége iránt.
4. A számvevői hivatal indítványa a sertés-vásártér berendezési s a szénapiacz kiburkolási költségei fedezése tárgyában.
5. Perné Narcisz polg. iskolai tanítónő kérvénye fizetés felemelés iránt.
6. Sternberg Lázár fugyi-vásárhelyi lakos kérvénye kövezet és vásárvám átalányozása iránt.
7. Özv. Julier Vilmosné és Schüch József kérvénye a Széchenyi-szálloda bérelte átruházása iránt.
8. Számvevői jelentés a szegény ügy hatósági rendezése végett szükséges fedezet miként leendő előállításáról.

* **Az áruló tűzvész.** Baján Kemény Zsigmond ottani lakos házában tűz ütött ki. A tűzoltóság munkája közben az épület padlásán egy ezüstforintot gyártó gépet talált. A nyomozás kiderítette, hogy a gépet Czich Ferenc tette oda, mert nem tudta használni, miután az öntvények nem sikerültek.

* **Egy uri nő öngyilkossági kísérlete.** Valamelyik kisebb vidéki városból jött a hír Nagyváradra, hogy egy előkelő állású hivatalnok neje meglötte magát. Az illető hivatalnok városunkban is hosszabb ideig működött s úgy ő, valamint neje is általános tiszteletnek és szeretetnek örvendtek. Eppen azért a hír egyrészt kínos feltűnést keltett, másrészt alig akarták elhinni. Az öngyilkossági kísérlet okát csak sejt-

tik, bizonyosat nem tudni. Annyi szivárgott ki, hogy a golyó nem okozott halált s a szerencsétlen asszony mellé Nagyváradról hívtak sürgősen ápolónőt.

* **Az izr. nőgyelet jótékonyága.** A nagyvárad izr. nőgyelet az elmúlt hóban is nemesen töltötte be feladatát. Január hó folyamán 807 koronát fordított 230 szegény család segélyezésére.

* **Hogyan derült ki a temesvári lottó-csalás?** Egy régi szenzáció emléke elevenedik fel Suchan Antal temesvári polgár halálával. Suchan volt az, ki véletlenül a temesvári nagy lottócsalás nyomára jutott. 1889-ben, mikor Farkas Menyhért a szenzációs lottónyereségre tett szert, Suchan, mint árvaházi gondnok kíváncsi lett arra, hogy az az intézeti árva fiú, ki a számokat a szerencsekerékből kihuzta, micsoda jutalmat kapott. Magához hivatta tebát a kis Nikifor Gyulát, ki ez alkalommal ezt a tisztet teljesítette.

— Te voltál ott a huzáson? — kérdezte a fiutól.

— Én.

— Mit kaptál?

— Két forintot, mint rendesen, azonkívül egy biczegő bácsi tiz krajczárt adott czukorra és hazaküldött.

— Hát nem te huztad ki a számot?

— Nem én, hanem azt hiszem egy idegen fiú.

Suchan elmondta az esetet egy temesvári hírlapírónak, ki aztán kikutatta, hogy az az »árva fiú«, ki azt a számokat kihuzta, Telkesy Margit, a »feketeruhás asszony« leánya volt. A többinél világosabb tokokat is megtalálták, a »biczegő bácsi«-ról pedig kitűnt, hogy az Püspöky lottóhivatalnok volt. A régi szenzáció további lefolyása ismeretes.

Történelmi tévelygések.

»Termékony írók« működéséről hallottam egyszer, hogy: elővesznek két könyvet és irnak a két könyvből — egy harmadikat.

Azt olvastam a szent év folyamán, hogy: »a történelem írás nem egyéb, mint örök közdelem az igazság és a tévelygés között.«

Mikor én a nagyvárad vár és Nagyvárad multjának eseményeit, összegereblyélni elkezdtem, igen könnyen megtehettem volna azt, hogy átolvasok két munkát és megírok a kétből egy: harmadikat.

Mikor történelmi ellenmondásra találtam, igen könnyen vonhattam volna párhuzamot az egyes művek íróinak társadalmi állása, nagy hangu szereplése, sőt felekezeti minősége szerint. Én azonban úgy véltem, hogy a ki Eldorádóba akar jutni az egye át előbb azt a sokszor említett kásahegyet, különben el jut a »tilalmasba« a hol elfogják; leveszik róla a — becsületet; megütlegelik; sőt halát adhat a jó Istennek, ha: agyon nem verik.

Mikor én oly nyíltan kértem Nagyvárad és a nagyvárad várra vonatkozó történelmi műveket a hozzámküldött könyvek mellett, kaptam egy megróvást is, hogy: »szerénytelen lármát csapok, kezdetleges munkának.«

Pedig hát az volt célom, hogy: ne csupán két könyvből írjak egy harmadikat. Másik célom meg az volt, hogy szándékomat, (a történelem kertjébe lépésemel) vegyék tudomásul oly egyének, a kik — hivatva, vagy hivatás nélkül, — megírott kész munkákat szoktak, azok szerzőivel együtt agyon bunkózni és intsenek le az első botlásomnál, avagy helyesbítések közreadott gyűjteményemet, hogy a nyilvánosság tisztító tüze, igazságot eressen át az utánunk következő nemzedék használatára.

A multkoriban Cseh Zsigmond ur, Nagyvárad város előkelő idős egyéne, bocsátott rendelkezésemre néhány adatot. Közöltem a »Tiszántul«-ban a lényeges részeket, elhallgatva ama szavakat, amelyek személyemhez fűzött kedves modorban adták tudomásomra a helyesbítést.

A kárörvendő irigység, tombolni kezdett a fölött, hogy az általam közölt adatokat valaki már — döngetni kezdi! Én meg jóleső nyugalommal olvastam kutattam tovább, és meg sem lep, ha egy-két történelmi mű: ledorongol egy harmadikat!

Az igazság: végre is így derül ki. Dinamit robbanás utján, nyerjük a vasat; csákányütések, gyakori emberhalál hozza felsziure az aranyat.

Miért volna hát fájó? a történelmi utba-igazítás.

Ime itt van, egy finom modoru helyesbítés:

Nagyrabecsült Rátkay Ur!

A ki a történelmi igazságot keresi, nem fogja rossz néven venni a helyreigazítást egyes dolgokban, melyek nem képezhetők bővebb kutatása tárgyát. Figyelemmel kísérem azon adatokat, melyeket nyilvánosságra hozott Rátkay ur a lapokban, mint homokszemeket megýénk, városunk történelmi épületében. Megemlíti ev. egyházunkat is. Már akkor szándékoztam az adatokat helyesbíteni, de csak most jutottam hozzá.

A közlés szerint az ev. 1806-ban vásárolnak telket s 1809-ben építik meg az imaházat. A kezeim között levő följegyzések alapján a dolog így áll hűen:

1. A legelső nyilvános istentiszteletet az evangélikusok az 1784. évben tartják Nagyváradon, még pedig a vár I. számú pavillonjának szobájában, Róth György akkori várparancsnok s neje báró Podmaniczky Johanna közbenjárására, a svábolasi ev. lelkész szolgálataival.

2. A mostani telek hivatalos birtokbavétele hosszas pereskedés után Berezky Géza s neje mint tulajdonosokkal, 1811. január 29-én történik. E telek-utezúra néző szobájában az első istentiszteletet 1811. május 31-én tartják a hívek.

3. A mostani imaház alapkövét nagy ünneppel 1811. július 29-én teszik le.

4. A legelső lelkész Greskovits József volt, ki 1813. június 13-án köszönt be az anyásított egyházba.

5. Az egyház legelső tanítója Palánszky György vala, 1813—1827-ig működővén.

Ezeket kívántam megjegyezni. További szolgálatra e tekintetben maradok

Nagyváradon, 1900. január 9-én.

Rátkay ur kész híve

Materny Imre,

ev. lelkész.

(Folytatása köv.)

IRODALOM.

Az elemi rajzoktatás reformja. (A műzítés nevelése) című most minden tekintetben aktualis röpirat jelent meg, melyet Mártonffy Márton orsz. iparokt. főigazgató igen érdekes elő- s utószóval látott el. — Az értekezést Szüts Izsó, a nagyvárad szakirányú iparostanoncziskola jóhírnevű igazgatója írta. A fűzet a bevezető sorok szerint csak reflexió akar lenni a párisi kiállítás oktatástügyéről, de a nagyobb tanulmányra valló gondos munkában hangoztatott eszmék elárulják, hogy a szerény tanulság tulajdonképpen K. Lippich Elek miniszter osztálytanácsosnak a műzítés nevelése érdekében kifejtett, országos érdekű zászlóbon-tására akar — s úgy látszik, méltó — visszhang lenni.

Ertekező helytelen s elavult rajzoktatási módszerünket erős bírálat alá véve, a rajzoktatást a gyermek lelki ösztönei természetes fejlődésére kívánja alapítani és úgy reformálni, mint azt Spencer Herbert elvei alapján az angolok és amerikaiak megvalósították. Egy külön fejezetben a modern elemi iskola rajzoktatásának célját, anyagát és menetét az amerikai Egyesült-Államokban és Angliában divó természetes nevelési módszer alkalmazásával részletesen határozza meg s pedig részint az amerikai oktatástügyről a párisi kiállításon látottak alapján, részint az elemi s középiskolai rajzoktatás terén 20 év alatt szerzett személyes tapasztalatai alapján.

A rajzoktatás alsó fokán elérendő ezélt szerző csakis a munkálkodás vágyának kielégítésében, a fantázia fejlesztésében és a megfigyelő képesség felkeltésében találja, mely célok mellett a rajzolás ügyességet másodrangú tényezőnek kívánja tekinteni és a rajzoktatás

első éveiben a játékszerű jelleget akarja meghonosítani.

Ezen czéloknek megfelelően a munkálkodás tárgyát már az előző években a beszéd s értelemgyakorlatok keretében, de ezen felül és a 3-ik és 4-ik osztályokban képzelet utáni rajzolatokra, olvasmányok illusztrálására, emlékezet utáni rajzolásra, agyag-mintázásokra, kartonkivágásokra (silhuetrajzokra) és természet utáni rajzolásra kívánja megállapítani a szerző.

(A rajzoktatás ezen módszere segítségével elért vagy elérni vélt eredményt s illetőleg rajztanmenetet szerző az északamerikai, angol és japán oktatásügy után emlékezetből — a mi viszonyainkra való tekintettel — össze is állította. Ezen tanmenet rajzokat, karton és agyagmunkákat, a tanulók műtörténelmi s egyéb gyűjteményeit tartalmazza és azt az érdeklődők a nagyváradi tanonciskola tanszergyűjteményében megtekinthetik).

A füzet bő tartalomjegyzékéből megemlítenünk tartjuk a következőket:

A munkálkodási vágy felkeltése. A műtörténelem tanításának alapvetése. — A közismereti tárgyak sajátkezü illusztrálása. — A játékszerű jelleg a rajzoktatásban. — Milyen legyen a rajztanítás kezdete? — Illusztrálások képzeletből. — A színérvék javítása és a bátor ecsetkezelés. — A füzetet bezárja Mártonffy M. főigazgató: Tapasztalataim a rajzoktatásról a párisi kiállítás-on című érdekes czikke.

A kis munkának igen érdekes része az, mely a közismereti tantárgyak sajátkezü illusztrálásával foglalkozik és azt vallja, hogy a rajzolásnak veres fonalként kell végighúzódnia minden tantárgy észszerű oktatásában.

De nagyon tanulságos és aktuális azon rész is, melyet »Hogyan jutottak az amerikaiak képzett rajztanítói és rajzfelügyelői karhoz?» cím alatt tárgyal s melyben Walter Schmidt működését jellemzi.

A paedagogiai világot közelről érdeklő azon tényről is értesülést nyerünk e röpiratból, hogy az iparostanonciskolák részére a közoktatási miniszter ur már megtette a szükséges intézkedéseket és rövid idő múlva kinevezi a rajzfelügyelőket.

A füzet Wodianer (Lampel) kiadásában jelent meg. Ára 1 korona.

TANUGY.

Gyermekmenhely vezetőnök vizsgálata. A községileg engedélyezett nagyváradi Dykné féle magán kisdudóvónál miniszterileg engedélyezett állandó gyermekmenhely vezetőnököt képesítő tanfolyamnál a képesítő vizsgák f. év márczius hó 4-én fognak a kir. tanfelügyelőség elnöklete alatt megtartatni. Ezen vizsgálatra jelentkezhetnek a tanfolyamot végzetten kívül oly egészséges és ép testalkattal bíró 18—40 év között levő nők, kik az elemi iskola hat osztályát bevégezték, legalább egy évig valamely kisdudóvónál a kisdudóvónál mellett segédkező dajka teendőit végezték, magyarul tudnak, zenei hallással és tiszta hanggal bírnak és kifogástalan erkölcsi viseletűek. A jelzett feltételek igazolása végett orvosi, születési, iskolai, szolgálati és községi bizonyítványokat kell bemutatni. A jelentkezők felhivatnak, hogy ez iránti kérvényeiket legkésőbb február hó végéig alulírottához betérjesszék. Nagyvárad, 1901. február 6-án. *Sipos Orbán*, kir. tanfelügyelő.

Igazságszolgáltatás.

A bosszu embere! Schwarcz Ferencz m.-homorogi birtokán volt alkalmazva *Pap Lajos*, mint kerékgyártó. Valami rendtelenség miatt onnan tavaly nyáron elbocsájtották, s nem sokára, körülbelül 10 nappal elbocsáttatása után, bosszúból — mint ő mondta a tegnapi tárgyalás alkalmával, bemászott egy éjjel a

puszta kerékgyártó műhelyének ablakán, s onnan több műszert elvitt. Ezen lopás miatt a nagyváradi büntetőörvényszék elé került *Pap Lajos* kinek ezen ügyével kapcsolatosan egy másik büntetett is tárgyalák, mivel ugyancsak a múlt nyáron Körös-Tarjánban egyik haragosát, *Puskás Mihályt* egy fejszével úgy fejbe vágta, hogy az alig tudta a súlyos sérülést kiheverni. Védelmére annyit tudott felhozni vádlott, hogy *Puskás* agyonlőtte az ő kutyáját, s ezért haragudott reá.

A kir. törvényszék összbüntetést mért vádlottára és ítéletében *Pap Lajos* egy évi börtönelre sujtotta.

Vádlott az ítélet ellen felebbezett.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Péntek: Parasztszület és Grengoire.

Szombat: Baba.

Vasárnap: (d. u. Bőregér.
(este: Boccaccio).

Pepi, vagy egy ügyvéd első pöre.

Nem tudom, mit becsült Somogyi Károly ur tegnap este kevése: a nagyváradi közönség, vagy a szintársulat értelmi színvonalát? Ilyen szánalomraméltó vigjátékot, mint a *Pepi*, előadhatnak ripacsék Hájóban vagy *Kajászó-Szent-Péteren*, de Somogyi társulata, Nagyváradon és józan megfontolás után — nem. Nevettünk a darab sületlenségein — szánalomból; s végignéztük, hogy a türelem erényét gyakoroljuk. Az igaz, hogy súlyos penitencia volt, de reméljük, nem lesz rá többet alkalmunk, mert akkor valószínűleg a művezetőség részéről következnek be utólag és későn — a bánat.

Ilyen hallatlanul unalmas és ügyetlen vigjátékkal kár lett volna a szereplőknek is valami sokat vesződniük; hamarosan rántották elő, egyik színész, *Bognár János* még a színlapra sem volt kiírva. Mégis, ha alakításról lehetsz, az ő parasztagzdája nevezhető annak; humorral, magyaros felfogással adta. *Erdei Berta* (*Pepi*) gonddal, de kissé vaskos komikummal dolgozta fel szerepét, *Madas Pista* (Mák) szintén. A többiek nem sokat tudtak a mondókájukból, de ezuttal nem vesszük rossz néven. Nekünk is kín volt a darabot végignézni alvás nélkül, hát még nekik végigjátszani! A humanitás nevében hallgatunk hát hibáikról s a körülmények figyelembe vételével egyszerűen megemlítjük első sorban *Peterdy Sándort*, *Szarvasi Sándort*, *Benkő Jolánt* és *Bérczi Gyulát*, utánuk *Szohner Olgát*, *Tóvári Anát*, *Halász Annát* és *Erdélyi Miklóst*.

Végül csak annyit, hogy máskor efféle daraboknál — ha lesz hozzájuk szerencsétlenségünk — bocsássák le I. felvonás után mindjárt a vasfüggönyt s menjünk a bodegába. Kár az időért. *K. A.*

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután egy kitűnő operett, a *Bőregér* kerül színre a régi szereposztásban *Este* a *Suppé* operettjét a *Boccacciót* adják. A czimszerepet *Örley Flóra* fogja játszani.

A mai előadás. Ma, pénteken kerül előadásra *Bauville* klasszikus egyfelvonásos vigjátéka: *Grengoire*, amelyre hetek óta kiváló gonddal készültek a darab szereplői. A czimszerep *Nyárainak* egyik legbravurosabb alakítása, kitűnő szerepe van még a darabban *E. Kovács Mariskának* (*Luiza*), *Balázs Olgának* (özeveg *Andryné*), *Peterdynek* (*XI. Lajos*), *Bognárnak* (*Journiez*) és *Szarvasinak* (*La Daim*).

A *Grengoire* előadását a *Parasztszület* követi a régi szereposztásban. Eredetileg a *Szép Galathea* volt az egyfelvonásos *Grengoire*-vel kapcsolatban a mai nap műsorára tűzve, a reper-toárnak azonban *Balláné Csik Irén betegsége* miatt változást kellett szenvednie. Mindazonáltal az igazgatóság minden lehetőt elkövetett a műsorváltozás elkerülésére s a tegnapi napon táviratilag lépett érintkezésbe a szomszédos nagy színpadok énekesnőivel, hogy a beteg *Ballánét* helyettesíttesse; az igazgatóság igyekezete azonban nem vezetett eredményre s a *Szép Galathea* helyett *Mascagni örökszép operáját* kellett előadásra tűzni.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTÁR.

Február 9. Postás bál. (Zöldfa.)

Február 10. A nagyváradi nyomdászok táncszestélye a Sasban.

Február 10. A munkás betegsegélyző egyesület mulatsága a Zöldfában.

Febr. 10. V. Velencei földművelők körének táncszestélye.

Február 16. Tiszti estély a Ker. Csarnokban.

Febr. 16. Kath. Legényegylet bálja a Sasban.

Febr. 17. Tüzoltó bál a Sasban.

A nagyváradi mérnökök és építészek táncszestélye.

A nagyváradi mérnökök és építészek a kartársi szellem fejlesztésére már néhány év óta s időnként barátságos összejöveteleket rendeznek, melyeken gyakran igen beható és figyelemreméltó eszmecserét folytatnak városunknak napirenden lévő építkezései és technikai alkotásai felett. Hogy a kollégiális összetartást még intenzívebbé tegyék, egy intim jellegű családi estély rendezését határozták el, melyet tegnap este a Zöldfa nagytermében meg is tartottak és hozzátehetjük mindjárt azt is, hogy a legteljesebb sikerrel. Az estély fél 9 órakor egy közös souper-val kezdődött, mely kedélyes, igazán jó magyaros hangulatban folyt le és mely után a fiatalság *Hamza Gyuszi* tüzes zenéje mellett tánczba fogott, mely ritka kedvel és kitartással folyt és még most, a hajnali órákban is, lankadatlan buzgósággal tart. A rendezőség élén *Schmid Ödön* főmérnökkel, mindent elkövetett, hogy a megjelentek kitűnően érezzék magukat és hogy ez teljes mértékben sikerült, ennek bizonyossága a megjelent hölgyek egyhangú kívánsága, hogy az elsőt mihamarabb egy második estély kövesse.

Vendégek — az estély családi jellegére való tekintettel csak kevesen voltak, a többi között: *Gallacz János* min. osztálytanácsos, *Kovács Béla* és *Böszörményi Géza* ügyvédek, *Szmazenka Ernő*, *Hegedüs Géza*, *Kunz Gusztáv*, *Harmay* százados stb.

A hölgyek között ott voltak:

Asszonyok: *Gyurkovics Cornélné*, *Varró Domokosné*, *Kovács Béláné*, *Schmid Odónné*, *Tatár Zoltánné*, *Leidl Henriké*, *Korbély Józsefné*, *Pazar Lászlóné*, *Busch Dávidné*, *Szmazenka Ernőné*, *Böszörményi Gézáné*, *Tabéry Árminné*, *Peiser Károlyné*, ifj. *Rimanóczy Kálmánné*, *May Sándorné*, *Nagy Sándorné*, *Janky Józsefné*, *Kunz Gusztávné*, *Moess Károlyné*, *Hegedüs Gézáné*, *Moskovits Miksáné*, *Kutka Gézáné*, *Horváth Mórné*, *Czwek Lajosné*, *Justh Ferenczné*, *Rendes Vilmosné*, *Szentlélek Kálmánné*, *Lovass Zsigmondné* stb.

Leányok: *Böszörményi Tilda*, *Kovács Irma*, *Hegedüs Irén*, *Leidl Iza* és *Irén*, *Gallacz Sarolta*, *Guttman Vilma* és *Margit*, *Magyary Irén* stb.

A munkásegylet táncszestélye. A nagyváradi első általános munkás betegsegélyző egyesület f. évi február hó 10-én a »Zöldfa« di-szes termében tartja alaptökéjének gyarapítására

zártkörű táncmulatságát, felkérjük mindazokat, kik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, e végből az egyet irodahelyiségében N.-Kőrös-utca 713 sz. alatt jelentkezni szíveskedjenek, a hol úgy a meghívó mint a belépti jegyek kiszolgáltatnak. A rendezőség.

A földművelők körének mulatsága.
A nagyvárad-velencei Földművelők Köre 1901. február hó 10-én Buday Miklós vendéglőjében Velenczén, Kolozsvári-utca, könyvtára s egyéb szükségletei fedezésére házas mulatságot rendez. Markovits Pál elnök, Szime Demeter jegyző, p. Kiss János alelnök, Nánási Károly pénztárnok, Tokay Mihály és Papp János ellenőrök, Kántor István háznagy. Id. Bánfi Sámuel, Buday Miklós, Bux János, Barta Balázs, Czirjék József, Csizsér Lajos, Dobi István, ft. Domokos Károly, Fábian Mihály, Gantner János, Gondos Ferencz, Karácsony Imre, Kántor Imre, Korpos György, Koszta János, Kiss József, Kovács Árpád, Krupka Károly, Magdiés Károly, Méder János, Mening Sándor, Molnár Bálint, Molnár Gábor, Nagy Sándor, Nagy József, Papp Demeter, ft. Papp György, Papp József, Pánya Miklós, Pánya György, Pintér János, Röchlich Lajos, Reiz Henrik, Sallay József, Szirbucz Gábor, id. Tikos András, ifj. Tikos András, o. Tokai János, Török Sándor, Varga András, Varga Apád, Vári Imre, Váradi József, Végső István, Zettel Gyula. Belépti-díj személyenként 1 korona. Jegyek előre válthatók a rendező bizottsági tagoknál és este a pénztárnál. Jó italokról és izléses ételekről gondoskodva lesz. Felülvezetések köszönettel vétetnek és hírlapilag nyugtáztatnak.

REGÉNY-CSARNOK.

Sibilla.

Irtá: Adalbert Károly.

Némethől fordította: Lubinszky Anna.

23.

Mindenkire nézve érthetetlen módon sietteté elutazását, csak akkor nyugodott meg, midőn kocsiával utra kelt, Tuniszbura felé, hogy onnan külföldre menjen valamely gazdasági intézetet látogatni.

Sibilla, ki az életnek örvideni kezdett, elutazásának estéjén így szólt Gertrudhoz.

— Ismét egy magas hullám volt, mely elrabolta legkedvesebbemet. Így van ez mindig életben. A hullámok mindenemet elragadják. Napokig vágyódott utána, könnyekkel aludt el. Keserű szemrehányásokat tett neki, pedig ő volt az egyetlen ki felfogta, hogy Joachim nem maradhat örökre falujában.

Egy oly életerős természet mint az övé, nem tölthette életét könnyek közt. Rövid idő múlva, üdén vidult. Oly sok ártatlan vidámság élt kedélyében, hogy az egész házra hatást gyakorolt.

Mindenkinek napfénye, az öreg Nikolásnak nélkülözhetetlen volt, hogy vidám bohóságival szórakoztassa. Wiebecke asszony elismerte, hogy barna leánykája ügyesebb, mint a szőke, ki csak hosszas magyarázat után értett meg valamit, mit a másik addig el is végezett. A cselédek imádták, mert mindenkinek kedvében járt. A Falk ház egyhanguságába új életet öntött.

A hegedű tartójában aludt éppen mint Sibilla hangja és kedélyében még nagyon sok mire a Falk család nem is gondolt, melyet ő azonban el nem felejtett ha száz évig élne is itt.

Nem száz csak két év telt el — de mi két év tizenötötől tizenhétig? Midőn egy nap Wiebecke asszony fivérével Rüdiger Olfától levél érkezett, mely a kis családban nagy meglepetést keltett.

Rüdigerék öreg, vagyonos norvég családból származtak. Atléta természetük, hatalmas tevékenységük fáradhatatlan. Wiebecke asszony nál nem lépett előtérbe, de fivérével valósgos szenvedélyé nőtt a tengeri utazások iránt s annyira követte az, hogy nagy gazdaságát teljesen elhanyagolta. Amiótt inkább, mert fia Károly híven követte apja nyomdokát. A tizenhét éves ifju másfél évvel ezelőtt egy keres-

kedő hajóval elvitorlázott, egyik szigeten előláróli engedelmé nélkül partra szállt s többé vissza nem tért. A sziget lakói egy európaíról meséltek, kit a sziget belsejében megölvé találtak, kétséget sem szenvedett, Károly volt, kit e szerencsétlenség ért.

Az öreg Rüdiger gyászolta, de a változhatatlanba bele kellett nyugodnia. Annál fáradhatatlanabban üzte ez tova. Messze tengerre akrt szállni, fiát ha lehet felkeresni, de oly egyénre volt szüksége, ki birtokán pár évig felügyelet nélkül gazdálkodjék, e czélra Joachimot választá ki.

Nikolás és Wieboecke az ajánlatot elfogadták, Joachimot azonnal tudósíták s most türelmetlenül várták válaszáat.

NYOLCZADIK FEJEZET.

Joachim hanyag levélíró volt. Ritkán jöttek azok és röviden De most mégis válaszolnia kellett volna. Hallgatása érthetetlen, Wiebecke asszony aggódott, Nikolás haragudott.

— Elidegenedik családjától, saját útján halad, sóhajtott az anya. — Jobb lett volna Nikolás, engedned vágyát követni.

— Esztelenség, — mormogja Nikolás. Mi szükség van családnkban doktorra. Majd eljön ha saját fészket fel akarja építeni. Addig hadd fusson!

Levél nem jött, de egy nap váratlanul önmaga lépett be. Senkisémet vette észre jövetelét. Wiebecke asszony látta meg először, Nikolást hívta; a leányok hallva a hangos beszédet, oda futottak látni, hogy mi történt.

Hangos örömkialtással repült Gertrud a magas szalás férfi karjaiba, mélyen elpirult, de külsőleg teljesen nyugodtan nyujtá Sibilla kezét e szavakkal:

— Jó napot Joachim?

Joachim hasonlóan viszonzta a köszöntést, Gertrudhoz fordult csodálva, mily nagygyá női.

Wiebecke asszony elhalmozta kedveskedésekkel. Mindenki csak vele foglalkozott, ő mindenkinek viszonzta azt, csak Sibillának nem Szegény Sibilla, felesleges a család örömeiben.

Csendesen kilopózott, gyors lábakkal sietett a bükkfaerdő felé, melynek szélén nagyapja konyhája állt. A dombról látható azon pont, melyet oly jól ismert, az ágak közül a kék tenger csillogott.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOR.

Mikó főispán lemond.

Budapest, febr. 7. (Saj. tud. táv.)
Hire jár, hogy a marosvásárhelyi eset miatt Mikó főispán lemond, — de Pichler Győző képviselőt provokálni fogja. Mikó hires czéllövő.

A marosvásárhelyi választás.

Budapest, febr. 7. (Saj. tud. táv.)
A Bud. Tud. jelenti, hogy Széll Kálmán, ki már Bécsben megilletődve értesült a marosvásárhelyi esetről, — este megérkezett. A pályaudvaron Gullner Gyula várta s a már beérkezett részletes jelentéseket meghallgatta és megtette az intézkedéseket.

Budapest, febr. 7. (Saj. tud. táv.)
A »Magyar Távirati Iroda« jelenti, hogy a csendőrök vallomása szerint a tömeg őket folyton inzultálta. Egyiket közzülök lekopték, a másiknak pedig fegyverét megfogták és könnyen megsebesítették. A többiek ezen felbátorodva, már megakarták őket rohanni. A szabályzat értelmében lefegyverezést nem szabad engedni s ez volt az oka, hogy két csendőr lőtt. Egyik ötöt, a másik hármat, de minden parancs nélkül, végveszélyben,

A főhadnagy már csak a lövés után érkezett oda.

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, február 7. (Saját tud. táv.)
A függetlenségi párt ma esteli értekezletén kimondta, hogy a mai harcot holnap folytatják s addig nem tárgyalnak, míg elégtételt nem kapnak.

Vilma királynő esküvője.

Hága, február 6. A hollandok ifju királynője holnap tartja meg esküvőjét a hágai történelmi emlékü régi székesegyházban. A nagy és fényes ünnepekre már mindennemű intézkedéseket megtettek. Jóllehet a mult héten dühöngő zivatar késleltette a munkálatokat, az utcák földszitését nemsokára befejezik.

Az ünnepek hivatalos programját már összeállították. A szombati nagy kivilágítás az angol királynő temetése miatt elmaradt.

Vilma királynő esküvője alkalmasból számtalan ajándékot kap nemcsak alattvalóinak minden rétegéből, de a külföldről is elhalmozzák szebbnél-szebb ajándék-tárgyakkal.

A hágai hölgyek vázákkal telerakott polezot ajándékoznak a királynőnek. Együttal egy kis asztalkát is átnyujtanak neki, a melyen egy diszkótésű könyv fekszik, a melybe az adakozó hölgyek írták be neveiket.

A francia kormány is értékes ajándékot küldött Hágába. Pompás gobelint nyujt majd át az esküvő napján *Moubel*, hágai francia követ *Vilma* királynőnek. Még 1897 februárjában rendelte meg a kormány ezt a gobelint, a mely folytonos munka után csak most, három év múlva készült el.

A polgári esketést a királyi palotában logják megtartani és a tervek szerint *Emma* királynő, a menyasszony anyja, ugyanegy kosiban fog a nászpárral a székesegyházba hatolni. De ettől az évszázadok előtt divó nemzeti szokástól minden valószínűség szerint eltérnek és az ifju házaspár egyedül megy majd a kosiban.

Hága, február 7. A királyi színházban tegnap este diszeladás volt. A színház fényesen volt diszítve. Az előadáson jelen volt az anyagi királyné, a mecklenburg-schwerini nagyhercege, *Mária*, özvegy mecklenburg-schwerini nagyhercegné, *Adolf Erigyes* mecklenburg-schwerini hercege, *Albrecht* porosz hercege, *Wladimir* porosz nagyhercege és más fejedelmi személyek, továbbá a katonai és polgári hatóságok fejei, a diplomáciai kar és mások. Fél 10 órakor megjelent a mátkapár. A királynő fehér selyemruhát viselt, és miként jegyese, a ki németalföldi tengernagy egyenruhában jelent meg, a németalföldi oroszán-rend nagykeresztjét tűzte föl. Az előadás szavaloatkból, zene és énekszám kból állott és a hollandi tartományok hódolatával végződött.

Budapest, febr. 7. (Saj. tud. táv.)
Mint Hágából táviratozzák, a hollandok szeretett ifju királynője nagy és fényes ünnepek közt ma megtartotta az esküvőjét. Az esküvőre zöld bársony ruhában ment, melynek gallérját fehér hermelin diszítette. A vőlegény németalföldi tábornagy egyenruhát viselt. Mindenütt óriási embertömeg hullámozott. A házak homlokzata virágfüzerekkel volt diszítve. Az ablakok párkányairól szőnyegek lengtek alá. Mindenütt hollandi narancsszinű lobogókat és mecklenburgi zászlókat lengetett a szél. Az utcák két oldalán magas oszlopok emelkedtek melyen bábér ágak és örökzöld koszorúk között az ország czimere diszelgett.

A királynő a világ minden részéből üdvözlő táviratokat kapott.

Szell Kálmán beszéde.

Budapest, febr. 7. (Saját tud. táv.) A szabadelvűpártban Szell Kálmán megjelent. Holnap nagy megnyugtató beszédet fog mondani.

Kína hadikárpótlása.

London, február 7. A »Times«-nek jelentik Pekingből 5-iki kelettel: A követek mostanában a hadikártérítés kérdéséről tanácskoznak. Legtöbb hiva annak a javaslatnak van, hogy általános összeget állapítsanak meg és abból minden kormánynak utalják ki a maga részét. A követek előirányzata szerint Kína különös megterhelés nélkül 4 millió font sterlinget fizethetne egy kölcsön törlesztésére, ami 80 millió font sterlingnyi hadikártérítésnek felelne meg. A kínai meghatalmazottakkal ma az angol követségen folytatott tárgyalásokon kitűnt, hogy a kínaiak előzőleg jogtalan módon megszerezték a megbüntető kínai hivatalnokok ellen irányuló vádiratnak egy példányát és már informálva voltak az egyes kormányoknak a büntetések súlyossága tekintetében eltérő nézetei felől. Így előre elkészültek a válaszokra és a halálbüntetés követelésére makacsul kitérő választ adtak. Az értekezlet ennek következtében eredménytelenül végződött. (M. T. I.)

Edvárd király a búrok ellen.

London, február 7. Hivatalos közlés szerint a kormány elhatározta, hogy Kitchener lordnak a Fokföldön már partra szállott csapatokon kívül még 30.000 főnyi lovasságot küld. A kormány számít rá, hogy 10.000 yeomanry fog rendelkezésre állni, továbbá a dél-afrikai lovasított rendőrcsapatok száma a gyarmatokban toborzott legénységgel együtt 8000 emberre, a gyarmatokból rendelkezésre bocsátott újabb kontingensek pedig 5000 emberre fognak rugni. A 30.000-hez még hiányzó legénységet az anyaország lovasága és lovasított gyalogsága fogja szolgáltatni. Az első csapatzállítmány szombaton indult el.

Oriási tüzvész.

Pétevár, febr. 6. Bakuban ma a Kaspi- és feketetengeri társaság (Rothschild) raktáiraiban, amelyekben 6 millió pud petroleum volt, tűz támadt, mely csakhamar elharapódzott a többi három raktárra is, amelyekben 12 millió pud petroleum volt. Az oltás alatt az égő petroleum előntötte a munkáslakásokat, amelyek teljesen elpusztultak. Az iszonyú katasztrófa igen sok embernek okozta halálát. Eddig 20 megszenesedett holttestet találtak és ötvennél több ember szenvedett súlyos sérülést. Négy száz munkásalád koldusbotra jutott. A raktárak még folyton égnek és a szomszéd petroleum-tartók nagy veszedelemben forognak. Az egész környéken nagy rémület uralkodik. Vasárnap Balakhánban a Melikorosz czégnak két forrása, és a Ralszki és örökösei czégnak két forrása pusztult el a tüzvész következtében.

SZERKESZTOI POSTA.

G. I. Helyben. Az egészről annyi igaz, hogy ugyanaz a hír megjelent egy nappal előbb egyik budapesti lapban, ott azonban szó sem volt **nagyvárad**i jogászról. Az egész szerelmi hiszt-

riának nagyon romantikus vadkacsa-ize van a budapesti lapban is; de az, hogy a történet hőse egy **nagyvárad**i másodéves jogász volna, az már valódi, frissen elejtett kacsa.

Szigligeti-Színház.

Polyószám 116.

Idénybérl. 114 sz.

Nagyváradon, pénteken, 1901. febr. 8-án

Parasztbecsület.

Opera.

Ezt megelőzi:

G R E N G O I R E.

Dramolett.

S Z E M É L Y E K :

XI. Lajos — — — — Peterdy Sándor
Grenoire Péter — — — — Nyáray Antal
Journiez Simon — — — — Bognár János
La Daim Olivier — — — — Szarvasi Sándor
Lujza, Journiez leánya — — — — E. Kovács Mariska
Nicole, özv. Andryné — — — — Balázs Olga

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap szombaton, február 9-én

B A B A.

Operette.

KOZGAZDASAG.

Osztálysorsjáték. Az osztálysorsjáték mai húzása a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

30.000 koronát nyert 59274.
10.000 koronát nyert 1205.
50.000 koronát nyertek 89083 980003.
20.000 koronát nyertek 5240 78822 87646 93082
1000 koronát nyertek 14193 44551 57605 94940.
500 koronát nyertek 451 1756 3714 5390 6045 820 10059 10423 10756 17091 18365 19864 20070 25979 27880 29917 39088 44624 45102 53699 56071 57752 59191 62549 62820 67482 72209 73502 79902 80405 87600 97906 98508.

A többi kihuzott számok 170 koronát nyertek.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde

Budapest, február 7.

Osztrák hitel	— — — —	666 25
Magyar hitel	— — — —	670 50
Allamvasut	— — — —	666 25
Rimamurányi	— — — —	460 50
Magyar jelölés	— — — —	435.—
Salgótarjáni	— — — —	—
Wagon-kölcsön	— — — —	—

Hivatalos ártolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. február 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	117 50
Magyar koronajárdék	— — — —	93 05
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/2%	— — — —	119 —
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1/2%	— — — —	100 50
Magyar keleti vasuti államkölcsön 1878-ból	— — — —	120.—

Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — —	92.25
Italméresi jog megváltási kötvény	— — — —	99.05
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	— — — —	93.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	— — — —	166.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	— — — —	141.—
Osztrák járadék papírban	— — — —	98.15
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	98 —
Osztrák járadék aranyban	— — — —	117 55
Osztrák korona járadék	— — — —	98.25
Osztrák államsorsjegyek	— — — —	136.—
Osztrák magyar bank részvény	— — — —	16.80
Magyar hitelbankrészvény	— — — —	671.—
Osztrák hitelintézet részvény	— — — —	666 50
Párisi vista	— — — —	95.60
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — —	19.13
Németbirodalmi márka	— — — —	117.50
London vista	— — — —	240.60
20 márkás arany	— — — —	23.50

Határidők.

Budapest, február 7.

Buza októberre	— — — —	7.62
Buza áprilisra	— — — —	7.42
Tengeri	— — — —	5.21
Rozs ápr.	— — — —	7.80
Zab ápr.	— — — —	6.13
Káposzta, repész, aug.	— — — —	—

A »Tiszántul«-i feltevések:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Árlejtési hirdetmény!

A Nagyvárad város területén levő ürszékek és emésztő gödrök a vonatkozó szabályrendelet értelmében eszközrendő tisztításának vállalatba adása céljából 1901. évi február hó 27-ik napján d. e. 10 órakor a városház tanácstermében árlejtés fog tartatni.

A vállalat kezdődik 1901. évi május hó 1-jével s tart tíz egymást követő éven át, vagyis 1911 évi április hó 30-ik napjáig; azonban Nagyvárad város közönsége fenntartja magának a jogot arra nézve, hogy az esetre, ha a város csatornázását részben vagy egészen kiépíti, vagy ha más tisztítási rendszert kíván létesíteni, a szerződést a lejáratú idő előtt is bármikor hat havi felmondásra akár az egész város területét illetőleg, akár pedig annak egyes részeire megszüntethesse.

Ajánlatot írásban zárt ajánlat útján lehet tenni, melyhez egyszersmind az árlejtési feltételek értelmében leteendő egyezer korona bántópenz is, vagy az ennek letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

Ajánlattevők ajánlatukban kitenni kötelesek azon minimális árt, melyért

a) vizöblítéssel ellátott ürszékek (closetek) emésztő gödreinek,

b) közönséges ürszékek emésztő gödreinek tisztítását hektoliterenkint minő egyéni ár mellett lesz köteles teljesíteni.

Városi középületek — a bérbeadottak kivételével — és nyilvános illemhelyek emésztő gödreit vállalkozó által díjmentesen lesznek tisztítandók.

A vállalat egyéb kötelezettségei a vonatkozó szabályrendeletből s az árlejtési feltételekből tudhatók meg, miért is minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy azokat ösmeri s magára nézve kötelezőknek elfogadja.

A most említett szabályrendelet és árlejtési feltételek alulírott hivatalos helyiségében, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1901. február hó 5-én.

Komlóssy József,

jog- és gazdasági tanácsnok,
mint az árverelési küldöttség elnöke.

A
„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap. Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6 »

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Meghollak } papiron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegysek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meghollak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi léltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papiron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok. 3 korona.

Szent Halmok. 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László

nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos áruk mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetések, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.	12. Bevételi } számadás-ivek.
2. Megtértek jegyzéke.	13. Kiadási } számadás-ivek.
3. Hitehagyottak jegyzéke.	14. Adósok jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.	15. Kereszteltek } anyakönyvi kivonata.
5. Szertartás szerinti vagy házasságok jegyzéke.	16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.	17. Meghollak }
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.	18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.	19. Iskolai jelentés.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri	20. Jelentés a templompénztár számadásairól.
10. Egybekeltek } papiron.	21. Kereszteltek } anyakönyvi másolata.
11. Meghollak }	22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
	23. Meghollak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.